

23 квітня - Всесвітній день книги та авторського права

"Велика-бо користь буває чоловікові від науки книжної, бо книги вказують нам і навчають нас, як іти шляхом покаяння, і мудрість, і стриманість здобуємо із слів книжних. Книги подібні рікам, що тамують спрагу цілого світу - це джерела мудрості."

(Повість минулих літ)

У 1995 році на паризькій конференції ЮНЕСКО було прийнято рішення про встановлення даного свята. Його головна мета — викликати у молодого покоління повагу до літератури, закликати людей до читання книг, які є невід'ємною частиною духовної спадщини кожної епохи.

ЮНЕСКО обрала цю дату з огляду на її символічність для світової літератури. Причиною вибору саме цієї дати послужило те, що багато відомих письменників народились або померли 23 квітня. Наприклад, М. Сервантес, В. Шекспір, Л. Вега, М. Дрюон, М. Валеджо, В. Набоков... Сьогодні Всесвітній день книги святкують у 190 країнах світу.

Символічно цей день був обраний завдяки традиції святкування Дня книги у Каталонії, де у День Святого Георга дарували троянду за кожну куплену книжку. Цього дня також прийнято було дарувати книгу близьким людям, тим, кого любиш.

Кожного року за ініціативою ЮНЕСКО обирається Всесвітня столиця книги. Такими вже були Мадрид, Александрія, Нью-Делі, Антверпен, Монреаль, Турин, Богота, Амстердам, Бейрут, Любляна, Буенос-Айрес, Єреван, Бангкок.

Писемність завжди була головним чинником у культурі кожного народу, відігравала провідну роль у його духовному розвитку, тісно поєднувала покоління. Книги покликані служити людям, а краса і мудрість, відтворена у друкованих рядках, неодмінно має стати на заваді жорстокості, несправедливості й насиллю, врятувати наш неповторний світ.

Підбірка цікавих фактів:

- ✚ Люди почали читати мовчки тільки в IV ст. нашої ери. До цього людство завжди читало вголос.
- ✚ Перша в світі газета з'явилася в Римі понад дві тисячі років тому. Вона називалася "Події дня", але в ній не було новин, тільки царські укази і оголошення. Газета листувалася від руки, і гінці розвозили її знатним людям.
- ✚ Найстаріша друкована кольорова книжка - китайське керівництво по каліграфії і малювання, було створено в 1633 р.
- ✚ До XVIII ст. у деяких бібліотеках книги були прикріплені до полиць ланцюгами, досить довгими, щоб відвідувачі могли комфортно читати, але не могли винести книгу з бібліотеки.
- ✚ Римський імператор Марк Аврелій платив поетові Оппіану по золотій монеті за кожен написаний рядок. Оппіан написав дві поеми, про риболовлі та полювання, заробивши 20 тис. монет.
- ✚ Якщо кожен день читати по 10 сторінок, то за рік їх набереться 3650, а це як мінімум 12 книг.
- ✚ 33% американців не прочитали жодної книги після того, як закінчили школу. Хоча в США бібліотек в 7 разів більше, ніж McDonald's.
- ✚ Президент США Теодор Рузвельт читав по одній книзі в день, а Девід Боуї - 3-4 в тиждень.

- ✚ Вираз "книжковий хробак" походить від крихітних комах, які харчуються корінцями книг.
- ✚ Засновник компанії Nike Філ Найт дозволяє заходити до власної бібліотеки тільки тим, хто зняв взуття.
- ✚ Найвідоміший книжковий злодій, американець Стівен Блумберг, викрав 23 000 книг з 268 бібліотек, загальну вартість яких оцінили в 5 млн. доларів. А книга, яку в світі викрадали рекордну кількість разів - це книга рекордів Гіннеса.
- ✚ "Німецький словник" вважається найбільшим в світі. Скласти його почали брати Грімм в 1854 р. Далі роботу продовжили інші, менш відомі автори, і праця була закінчена тільки в 1971 р. Словник налічує 34519 сторінок і виданий у 33 томах
- ✚ В різний час під заборону потрапляли такі книги як "Убити пересмішника", Харпер Лі, "Лоліта", Набокова, "Над прірвою в житті", Селінджера, "1984" і "Скотний двір" Оруелла і навіть "Пригоди Гекельберрі Фінна" і "Гаррі Поттер".
- ✚ Лише 2% книг у світі продаються накладом понад 500 000 примірників. Середній тираж книг в Україні - 3000 примірників.
- ✚ У своїх книгах Вільям Шекспіра в 10 разів частіше писав слово "любов", ніж "ненависть".
- ✚ Під час читання майже 50% часу наші очі дивляться на різні літери. При цьому лінії погляду можуть, як розходитися в різні боки, так і перехресуватися.
- ✚ Нейропсихологи сходяться на думці, що читання знижує рівень стресу на 68%.

Зі Всесвіту книг

Факти з книги «2300 вибраних мудрих думок про книгу і читання» директора наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, доцента Голиша Г. М.:

- ◆ Найбільша у світі друкована книга - «Суперкнига» розміром 2,74х3,07 м, вагою 252,6 кг (Денвер, США, 1976).
- ◆ Найбільша рукописна пергаментна книга - «Біблія диявола», створена невідомим ченцем на рубежі XII-XIII ст. Вона має 624

сторінки, важить 75 кг, має обкладинки з дерева розміром 92х50 см, а на її виготовлення були використані шкіри 160 ослів.

♦ Найбільшим багатотомним виданням (1112 томів) став збірник Британських парламентських документів (в-во Ірландського університету, 1968-1972 рр.). Його загальна вага - 3,3 т, а на виготовлення витрачено шкіри 34 тис. індійських цапів та золота на суму 15 тис. ф. от

♦ Найбільшим словником у світі є 33-томний «Deutsches Wörterbuch» («Німецький словник») обсягом 34519 ст. (поч. Якобом і Вільгельмом Гріммами в 1854 - закінч. 1971 р.).

♦ Найдовший покажчик, що складався з 23948253 статей на 131445 сторінках (75 томів) мав журнал «Chemical Abstracts» (Реферативний журнал, що видається американським хімічним товариством). Загальна вага покажчика - 172,3 кг.

♦ Найбільша енциклопедія світу 104-томна «Універсальна ілюстрована євро-американська енциклопедія», яка нараховує 105 тис. сторінок і 165200000 слів.

♦ Найважчою книгою визнано «Історію Південної півкулі», видану в США. Її вага - 225 кг. ширина в розгорнутому вигляді 2 м 70 см, висота -2 м.

♦ Найлегшою називають старовинну рукописну мініатюрну книгу, що зберігається в Єреванському книгосховищі. Її вага становить лише 19 г.

♦ Найменша у світі книга - «Кобзар» Т. Шевченка площею 0,6 кв. мм. Вона майже у 19 разів менша від найменшої японської книги. Найменшою книгою вважають й копію Нового завіту для прочитання якої текст треба збільшувати мінімум у 600 разів.

♦ Найвища «книга» - це- висічений давній літопис на стінах храму у Фівах (Єгипет). Висота кам'яних «сторінок» сягає 40 м.

♦ Найдовшою у світі книгою названо роман Жюль Ромена у 27 томах «Люди доброї волі», де не менше двох мільйонів слів (не враховуючи покажчика на 100 сторінок).

♦ Найдорожчою книгою вважають «Лестерський кодекс» Леонардо да Вінчі, написаного дзеркальним шрифтом. Її на аукціоні в 1994 р. придбав мільярдер Білл Гейтс за 31 млн дол. США. Також одним із найдорожчих видань є Біблія Гутенберга (180 примірників, 1456 р., збереглася лише 21 книга): різні її екземпляри оцінюють від 25 млн до 35 млн дол.

♦ Книга з найдовшою назвою (60 слів!) в Україні «Новый синопсис, или Краткое описание о происхождении славянорусского народа, владычествовавших всероссийских государей в Нове Городе, Киеве, Владимире и Москве, с подробным повествованием поражения страшного татарского войска полководца Мамайя от Дмитрия Иоановича, великого князя московского и о последующих по нем великих князях и царях, до вступления на престол государя Имп. Петра Великого, из разных повествователей собранное и дополненное поручиком Петром Захарьиным» (Миколаїв, 1798 р.).

♦ Книга з найкоротшою назвою - українська народна казка «Хо» (Київ, 1968). ^

♦ Суніл Йосип Бхопая з Індії створив найбільшу у світі рукописну Біблію. Священна книга містить 16 000 сторінок і важить 61 кг.

♦ Біблія потрапила до Книги рекордів Гіннса як книга, видана найбільшим накладом. Тільки за 2 останніх століття загальний тираж Библии и книг становив 8 000 млн примірників. Біблія перекладена на понад 2500 мов і діалектів усього світу.

♦ Найдавніший друкований твір звиток Дхарані, чи сутра (не пізніше 704 р. н. е.).

♦ 10 найкращих книг світу (за версією газети «Українська правда»): Е. М. Ремарк «На Західному фронті без змін»; Д. Джойс «Уліс»; Ф. Кафка «Оповідання, романи, листи, щоденники»; В. Ітєксиір «Гамлет»; О. Уайльд «Портрет Доріана Грея»; Г. Маркес «Кохання під час холери»; М. Гоголь «Українські повісті»; Я. Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»; Х. Л. Борхес «Вигадані історії»; Д. Оруелл «1984».

♦ 10 найпопулярніших книг «Біблія»; «Цитати Мао Цзедуна»; Д. Роулінг «Гаррі Поттер»; Д. Р. Толкін «Володар перснів»; Г. Коельйо «Алхімік»; Д. Браун «Код да Вінчі»; С. Майер «Сутінкова сага»; М. Мітчелл «Віднесені вітром»; Н. Хілл «Думай і багатій»; А. Франк «Щоденник».

♦ До 10 найскандальніших книжок увійшли: «Декамерон» (Д. Боккаччо), «120 днів Содому» (маркіз де Сад), «Майн кампф» (А. Гітлер), «Я прийду плюнути на ваші могили» (Б. Віан), «1984» (Д. Оруелл), «Лоліта» (В. Набоков), «Доктор Живаго» (Б. Пастернак), «Заводний апельсин» (Е. Берджес), «Бійня номер п'ять, або Хрестовий похід дітей» (К. Воннегут), «Американський психопат» (Б. Елліс).

У читальному залі суспільно-гуманітарних наук розгорнуто книжкову виставку з нагоди Всесвітнього дня книги та авторського права. Тож запрошуємо усіх охочих.